

IN MEMORIAM ISADORA DUNCAN

Se împlinesc o sută de ani de la nașterea legendarei balerine americane Isadora Duncan. Cu acest prilej, renumitul coregraf și dansator Maurice Béjart a creat, la Paris, un spectacol de balet „în memoriam”, intitulat *Isadora*, conceput pentru Maia Plisețkaia. Isadora Maiei Plisețkaia nu reproduce maniera, ci încearcă să compună, cu mijloacele expresiei corporale, „ideea Duncan”, sesizând originalitatea aceleia care, la începutul secolului, inventa un stil de dans liber de șabloanele baletului clasic. Isadora Duncan își realiza performanța de armonie între muzică și mișcare transpunând în expresie plastică nu partituri de balet, ci teme ale muzicii simfonice; pe aceeași linie, spectacolul Béjart-Plisețkaia are ca suport muzical pagini simfonice clasice — Beethoven, Brahms, Liszt, Chopin, Schubert, Scriabin. După părerea criticii, Plisețkaia atinge aici perfecțiunea.

TINERI DRAMATURGI IN OFENSIVĂ ANTI-MIC-BURGHEZĂ

În stagiunea 1978—79, în repertoriul teatrelor austriece și vest-germane au stîrnit interes cîteva piese scrise de tineri autori contemporani, printre care *Der erste Tag des Friedens* (*Prima zi de pace*) de Horst Laube, pusă în scenă la Düsseldorf de Hans Dieter Jendreyko, și *Mensch Meier* (*Individul Meier*) de Franz Xavier Kroetz, pusă în scenă la Düsseldorf (regia, Rolf Stahl) și la Tübingen (regia, Peter Koch). În amîndouă, acțiunea se desfășoară în mediul familial, iar tensiunea dintre mica lume închisă în sine și lumea înconjurătoare va conduce la catastrofă. La Teatrul din Wuppertal, regizorul Heinz Kreidl a pus

în scenă *Lassalle* de Joachim Burkhart, evocare a părintelui social-democrației germane. Teatrul din Graz a prezentat noua piesă a tînărului autor austriac Gerhard Roth, intitulată *Dämmerung* (*Amurg*), în regia lui Fritz Zech, o critică a mediului mic-burghez și a viciei sale cotidiene.

SERIAL SHAKESPEARE

A fost prezentat primul episod al serialului *The Shakespeare Plays*, realizat de B.B.C.; serialul va dura aproape doi ani. Episodul inaugural a fost *Julius Cezar*; vor urma *Cum vă place*, *Romco și Julieta*, *Richard al II-lea* ș.a.m.d.

SCHIMBURI TEATRALE

Teatrul de Comedie din Budapesta a întreprins un turneu în Polonia, prezentînd la Varșovia și Katowice trei creații originale contemporane: *Vînzătoare regală* de Hernádi Gyula, *Pisti în furtuna de singe* de Űrkeny István și *Bocet pentru un administrator* de Csúrka István. La Varșovia și Jelena Gora se află în turneu Teatrul „Petöfi” din Veszprém. Comomitent, în Ungaria trezese interes creațiile dramaturgiei poloneze. *Emigranții* de Mrozek se joneă la Veszprém, *Tango*, de același autor, la Szolnok, iar *Căsătoria* de Gombrowicz, la Kaposvár.

MĂRTURII DIN ARHIVA UNEI MARI ACTRIȚE

La Helsinki, în arhiva cunoscutei actrițe finlandeze Ida Aalberg (1857—1915) se păstrează cîteva scrisori de la Stanislavski și de la Ermolaeva, mare artistă a epocii, prietenă cu Stanislavski. Aceste scrisori exprimă nu numai prețuirea lor pentru arta actoricească a Idei Aal-

berg, ci atestă un bogat schimb de valori teatrale fino-rus, la începutul acestui secol, schimb devenit, apoi, tradiție.

ARLECINIUL LUI STREHLER IMPLINEȘTE 32 DE ANI

Arlecchino, slugă la doi stăpîni, în regia lui Giorgio Strehler, revine în atenția criticii și a spectatorilor. În 32 de ani de viață, de aceeași vîrstă cu renumitul Piccolo Teatro din Milano, montarea vestitei comedii a lui Goldoni a fost reprezentată de peste 1400 de ori. Premiera a avut loc la 24 iulie 1947. În ciuda trecerii anilor, spectacolul lui Strehler își păstrează prospețimea și mesajul. Ferruccio Saleri este, după părerea criticii, un Arlecchino extraordinar; se mai remarcă Ettore Conti (Pantalone), Susanna Marcomeni (Clarice). Scenografia și costumele sînt semnate de Ezio Frigerio.

„TEATRU LINGVISTIC”

Vitello și-a început activitatea la Napoli, într-un sub-sol. Timp de cîteva ani, Teatrul Esse a fost un punct de referință pentru teatrul experimental italian; apoi, Vitello s-a oprit la Torre del Greco, unde desfășoară o activitate de animație și o cercetare atentă asupra „teatrului lingvistic”. În prezent, pune în scenă *12 personaje în căutarea unui autor*. Actorii se mișcă înăuntrul istoriei teatrului, trecînd printr-un caleidoscop de stiluri, de variante de interpretare, într-un soi de imbinare a criticii cu istoriografia teatrală.

TABĂRĂ INTERNAȚIONALĂ A TEATRELOR STUDENTEȘTI

La Gryfino, voievodatul Szezecin, a fost organizată a V-a ediție a Taberei internaționale a teatrelor studen-

tești. „Amateatri“, la care au participat trupe din Nastved (Danemarca) și din Utrecht (Olanda), precum și Studioul de pantomimă al Școlii politehnice din Szczecin. Tabăra s-a încheiat cu un spectacol de pantomimă pregătit în comun și intitulat *Confruntări*. Spectacolul a fost prezentat la Szczecin și în alte orașe poloneze; de asemenea, el va fi jucat în Danemarca și în Olanda.

COMEDIE... ALEATORIE

La „Stephen Joseph“ Theatre din Scarborough (Anglia) a avut loc premiera absolută a unei noi comedii de Alan Ayckbourn, *Sisterly Feelings* (*Simțăminte de soră*). Piesa are patru variante (mai precis, patru variante de cupluri); la fiecare spectacol, după primul act, se hotărăște, prin tragere la sorți, care dintre ele se va desfășura în continuare. Toțuror variantelor li se potrivește același al treilea act, vesel, și finalul, destul de insipid.

PULVERIZAREA TRAMEI

Cui i-e frică de Jiga Meliki? este titlul piesei prezentate la „Teatro Alberico“ din Roma, de către Donato Sannini, după povestirile lui Sandro Schved. În viziunea lui Sannini, Jiga este dadaist, suprarealist, scriitor de avangardă ratat. Textul de scenă e conceput epistolar și jurnalistic, înghețând acțiunile, în schimb apropiie, într-o confruntare, literatura și teatrul. Accentul reprezentăției cade pe cuvânt, pe monolog; este un teatru netebral, în care curgerea faptelor este lăsată la voia întâmplării, neexistând raporturi cauză-efect, legături necesare. Pentru Sannini, teatrul este un joc de descom-

punere și recompunere a sensurilor, în interiorul căruia strecoară ironia, violența demistificatoare, grotescul. El încearcă să pulverizeze, astfel, tradiționala tramă teatrală, să producă în interiorul ei goluri, în care se instalează pe sine însuși ca personaj principal.

JACK SPINTECĂTORUL

Un eveniment a fost dublul debut în teatru al tandemului de celebri eiocaști János Miklos (regizor) — Hernádi Gyula (romancier, scenarist). Comedia lui Hernádi, *Jack Spintecătorul* (firos ucigaș din secolul 19), a fost pusă în scenă de Teatrul Popular din Budapesta. Protagonisții sînt un Sherlock Holmes cam la 60 de ani, chel, ochelarișt (interpretat cu mare finețe de Major Tamás) și regina Victoria, tinără și frumoasă (interpretată de Jobba Gabi), care se dovedește, în final, a fi... asasinul.

FESTIVALUL TEATRELOR MICI

La Nova Gorica, în Jugoslavia, a avut loc o nouă ediție a Festivalului teatrelor mici. De un succes deosebit s-a bucurat Teatrul „Reflektor“ din Budapesta, cu monodrama *Cina cea de taină* de Milenko Vucetic (în interpretarea Irenei Sütö), Teatrul Roma din Skoplje, cu *De ce?*, piesă-colaj cu un profund mesaj umanist, și Teatrul Liber din Palermo, cu un original scenariu după *Castelul de Kafka*, reprezentat în holul unui hotel.

LUIS DE STTAU MONTEIRO, SCRIITOR ANTIFASCIST

La 25 aprilie se împlinesc cinci ani de la înlăturarea regimului fascist din Portugalia. Rezistența poporului portughez împotriva dictaturii care a durat aproape 50 de ani nu a încetat nici o clipă și a îmbrăcat formele cele mai variate. Un rol deloc neglijabil în întărirea spiritului revoluționar l-a jucat activitatea unor scriitori progresiști.

Printre aceștia se numără și Luis de Sttau Monteiro, dramaturg reputat, autor al unor adevărate piese-manifest.

Personajul principal din piesa *Din fericire, e luna plină* este generalul Gomes Ferreira d'Andrade, interesantă figură politică a începutului de secol 19. Deși nu apare în scenă, e prezent în preocupările tuturor, fiind receptat la trei niveluri: personajul istoric propriu-zis, apoi, așa cum apare el în viziunea trădătorului și provocatorului Vicente, în sfîrșit, croul modelat de conștiința colectivă.

Războiul sfînt e o parabolă antimilitaristă. În prefață, Monteiro scrie: „A venit timpul să isprăvim cu mitul lui Roland-Cid-Siegfried (n-are importanță cum îi chema și pe cine anume ucideau). Este o crimă să fii ucigaș profesionist și, cu toate astea, să fii ocrotit de lege. Este o crimă să cultivi mitul care-i justifică pe ucigași în propriii lor ochi“.

Cea mai virulentă piesă a lui Monteiro este, poate, *Statul*, în care analizează fenomenul complex al fascismului, prevenind împotriva pericolului persistenței activității cercurilor de dreapta.